

**RADA
EURÓPSKEJ ÚNIE**

**V Bruseli 25. júna 2007 (02.07)
(OR. en)**

11150/07

**Medziinštitucionálny spis:
2005/0261 (COD)**

LIMITE

**JUSTCIV 175
CODEC 716**

POZNÁMKA

Od:	Nemecké predsedníctvo a nadchádzajúce portugalské predsedníctvo
Komu:	Výbor pre občianskoprávne veci (Rím I)
Č. predch. dok.:	6935/06 JUSTCIV 44 CODEC 168
Č. návrhu	5203/06 JUSTCIV 3 CODEC 18
Komisie:	
Predmet:	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I)

Delegáciám v prílohe zasielame znenie, ako ho navrhlo nemecké predsedníctvo a nadchádzajúce portugalské predsedníctvo na základe zasadnutí výboru pre občianskoprávne veci (Rím I) počas prvej polovice roku 2007 a pripomienok delegácií.

Z dôvodu lepšej čitateľnosti sa znenie kompromisného balíka dohodnutého Radou v apríli 2007 (dokument 8022/07 REV 1 JUSTCIV 73 CODEC 306 ADD 1) uvádza kurzívou.

Kapitola prvá – Pôsobnosť

Článok 1 – Vecná pôsobnosť

1. Toto nariadenie sa uplatňuje v **situáciách**, v ktorých dochádza k stretu rôznych právnych poriadkov pri zmluvných záväzkoch v občianskych a obchodných veciach. **Neuplatňuje sa** najmä na daňové, colné a správne veci.
2. Z pôsobnosti tohto nariadenia sú vylúčené:
 - a) osobný stav a právna spôsobilosť fyzických osôb bez toho, aby bol dotknutý článok 12;
 - b) záväzky vyplývajúce z **rodinných vzťahov a vzťahov, ktoré podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú, majú porovnateľné účinky** vrátane vyživovacej povinnosti;¹
 - c) záväzky vyplývajúce z **majetkových režimov manželov alebo majetkových režimov vzťahov, ktoré podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú, majú porovnateľné účinky ako manželstvo, a z dedenia zo závetu alebo zo zákona**²;

¹ Nové odôvodnenie týkajúce sa písmen b) a c) bude znieť: „Rodinné vzťahy by mali zahŕňať rodičovstvo, manželstvo a pokrvné a širšie príbuzenstvo. Odkaz v článku 1 ods. 2 na vzťahy s účinkami porovnateľnými s manželstvom a inými rodinnými vzťahmi by sa mal vykladať podľa právneho poriadku členského štátu konajúceho súdu.“

² Pozri poznámku pod čiarou 1.

- d) záväzky vyplývajúce zo zmieniek, šekov a dlžobných úpisov a iných prevoditeľných cenných papierov v rozsahu, v ktorom záväzky takýchto iných prevoditeľných cenných papierov vyplývajú z ich prevoditeľnej povahy¹;
- e) rozhodcovské zmluvy a dohody o voľbe súdu;
- f) otázky upravené právom obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo **bez nej**, ako sú vznik, právna subjektivita, vnútorná organizácia alebo zánik obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo **bez nej** a osobná zodpovednosť konateľov a členov za záväzky obchodnej spoločnosti alebo subjektu (...);
- f1) otázka, či zástupca môže zaväzovať zastupovaného alebo orgán môže zaväzovať spoločnosť alebo iný subjekt s právnou subjektivitou alebo bez nej voči tretím osobám;**
- g) zriadenie poručníckych fondov a vzťahy medzi ich zriaďovateľmi, správcami a oprávnenými z poručníckeho fondu;
- h) dôkazy a konanie bez toho, aby bol dotknutý článok 17;
- i) záväzky vyplývajúce z **rokovaní pred uzavretím zmluvy**².
3. V tomto nariadení pojem „členský štát“ znamená každý členský štát s výnimkou Dánska (...) a Spojeného kráľovstva. **V článku 3 ods. 5 však tento pojem znamená každý členský štát.**

¹ Ak to bude potrebné, v odôvodnení by sa mohlo uviesť objasnenie týkajúce sa konosamentov.

² V odôvodnení sa vysvetlí, že na záväzky vyplývajúce z rokovaní pred uzavretím zmluvy sa vzťahuje článok 12 návrhu nariadenia Rím II (PE-CONS 3619/07), a preto sú vylúčené z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia.

Článok 2 – Všeobecné uplatňovanie

Právny poriadok určený podľa tohto **nariadenia** sa uplatňuje bez ohľadu na to, či je, alebo nie je právnym poriadkom členského štátu.

Kapitola II – Jednotné pravidlá

Článok 3 – Voľba rozhodného práva

1. (...) Zmluva sa spravuje právom, ktoré si zvolia zmluvné strany. Voľba musí byť **urobená výslovne alebo jasne preukázaná** (...) ustanoveniami zmluvy (...) alebo (...) okolnosťami veci. (...) ¹ Zmluvné strany si môžu zvoliť rozhodné právo pre celú zmluvu alebo len jej časť.
2. (...)
3. Zmluvné strany sa môžu kedykoľvek dohodnúť, že sa zmluva bude spravovať iným právom ako právom, ktorým sa na základe predchádzajúcej voľby podľa tohto článku alebo iných ustanovení tohto nariadenia spravovala dovtedy. Žiadna zmena rozhodného práva vykonaná po uzavretí zmluvy nemá vplyv na jej formálnu platnosť podľa článku 10, ani na práva tretích osôb.

¹ V odôvodnení sa objasní, že dohoda strán na výlučnej právomoci jedného alebo viacerých súdnych orgánov členského štátu na rozhodnutie sporov vyplývajúcich zo zmluvy je faktor, ktorý treba zohľadniť pri rozhodovaní, či voľba práva bola jasne preukázaná.

4. (...) Ak sa v čase **voľby** všetky ostatné prvky súvisiace so situáciou **nachádzajú v inej krajine, než je krajina, ktorej právo sa zvolilo, voľba strán nemá vplyv na uplatnenie ustanovení práva tejto krajiny, od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou**¹.²
5. Ak sa v čase **voľby** (...) všetky ostatné prvky súvisiace so situáciou **nachádzajú v jednom alebo viacerých členských štátoch, voľba iného rozhodného práva stranami ako právneho poriadku členského štátu nemá vplyv na uplatnenie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré sú prípadne vykonané v práve členského štátu konajúceho súdu a od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou**.²
6. Existencia a platnosť dohody zmluvných strán o voľbe rozhodného práva sa posudzuje podľa ustanovení článkov 9, 10 a 12.

Článok 4 – Rozhodné právo pri absencii voľby

1. Pokiaľ nedošlo k voľbe rozhodného práva pre zmluvu v súlade s článkom 3 **a bez toho, aby boli dotknuté články [4a až] 6, právo, ktorým sa spravuje zmluva, sa určuje takto:**
 - a) zmluva o predaji **tovaru** sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu predajcu;

¹ Toto pravidlo je uplatniteľné, aj keď voľbu práva stranami sprevádzala voľba cudzozemského súdneho orgánu; v odôvodnení by sa mohlo uviesť, že nebolo úmyslom zmeniť obsah v porovnaní s článkom 3 ods. 3 Rímskeho dohovoru, ale že znenie bolo v čo najväčšej miere prispôsobené článku 14 návrhu nariadenia Rím II (PE-CONS 3619/07).

² Rozumie sa, že po ukončení rokovaní o článku 8, ktorý nie je súčasťou kompromisu, sa v odôvodnení vyrieši vzťah medzi článkom 3 ods. 4 a ods. 5 a článkom 8.

- b) *zmluva o poskytovaní služieb sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu poskytovateľa služieb¹;*
- c) (...) ²;
- d) *zmluva, ktorej predmetom je vecné právo **k nehnuteľnosti** alebo **nájom** nehnuteľnosti, sa spravuje právnym poriadkom krajiny, **kde** sa nachádza nehnuteľnosť;*
- e) *bez ohľadu na písmeno d), **nájom nehnuteľnosti uzavretý na dočasné súkromné použitie** na obdobie maximálne šiestich po sebe nasledujúcich mesiacov sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu **prenajímateľa** za predpokladu, že nájomca je fyzická osoba a má svoj obvyklý pobyt v tej istej krajine;*
- f) (...)
- g) *zmluva o franšíze sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu franšízanta;*
- h) *zmluva o distribúcii sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu distribútora;*
- i) (...)
- j) *zmluva o predaji tovaru dražbou sa spravuje právnym poriadkom krajiny, kde sa koná dražba, ak také miesto možno určiť;*

¹ V odôvodnení by sa malo uviesť, že pojem „poskytovanie služieb“ by sa mal vykladať rovnako, ako pri uplatňovaní článku 5 ods. 1 písm. b) nariadenia Brusel I, ak sa na služby vzťahuje uvedené nariadenie.

² Otázky týkajúce sa zmlúv o preprave neboli súčasťou kompromisu dosiahnutého v apríli 2007.

j1) [zmluva uzavretá v rámci multilaterálneho systému, ktorý spája, alebo umožňuje spájanie záujmov viacerých tretích strán nakupovať a predávať finančné nástroje v zmysle článku 4 ods. 1 podods. 17 smernice 2004/39/ES, v súlade s nediskrečnými pravidlami, a ktorý sa spravuje jediným právnym poriadkom, sa spravuje týmto právnym poriadkom]¹.

2. *Ak sa na zmluvu nevzťahuje odsek 1 alebo ak sú prvky zmluvy pokryté viac ako jedným z písmen a) až j1) odseku 1, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu zmluvnej strany, ktorá má uskutočniť plnenie charakteristické pre zmluvu.*
3. *Ak je zo všetkých okolností veci zrejmé, že zmluva má zjavne užšiu väzbu s inou krajinou, než je krajina uvedená v odseku 1 alebo 2, uplatní sa právny poriadok tejto inej krajiny².*
4. *Ak podľa odsekov 1 alebo 2 nie je možné určiť rozhodné právo, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny, s ktorou má najužšiu väzbu³.*

¹ Toto ustanovenie nebolo súčasťou kompromisu dosiahnutého v apríli 2007.

² V odôvodnení sa vysvetlí fungovanie tohto odseku a uvedie sa, že s cieľom určiť, či zmluva má zjavne užšiu väzbu s inou krajinou podľa článku 4, sa musí vziať do úvahy, či predmetná zmluva má veľmi úzku väzbu s inou zmluvou alebo zmluvami.

³ V odôvodnení sa uvedie, že odsek 4 sa uplatňuje, ak rozhodné právo nemožno určiť podľa odsekov 1 alebo 2, pretože na zmluvu sa nevzťahuje odsek 1 alebo sa na prvky zmluvy vzťahuje viac ako jedno písmeno z písmen a) až j1) odseku 1 a v každom prípade, ak charakteristické plnenie nemožno určiť podľa odseku 2. V odôvodnení sa tiež uvedie, že pri určovaní toho, s ktorou krajinou má zmluva najužšiu väzbu, sa musí vziať do úvahy, či má predmetná zmluva veľmi úzku väzbu s inou zmluvou alebo zmluvami.

Článok 4a
Zmluvy o preprave

1. **Pokiaľ nedošlo k voľbe rozhodného práva stranami pre zmluvu o preprave tovaru v súlade s článkom 3, rozhodným právom je právny poriadok krajiny obvyklého pobytu prepravcu, za predpokladu, že miesto prijatia alebo miesto určenia tovaru alebo obvyklý pobyt odosielateľa sú tiež v tejto krajine. Ak tieto požiadavky nie sú splnené, uplatňuje sa právny poriadok krajiny, kde sa nachádza miesto určenia, ako sa dohodli strany¹.**

2. **VARIANT 1:**

Pokiaľ nedošlo k voľbe rozhodného práva stranami pre zmluvu o prepravu cestujúcich v súlade s článkom 3, zmluva o preprave cestujúcich sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu prepravcu.

VARIANT 2:

Pokiaľ nedošlo k voľbe rozhodného práva stranami pre zmluvu o preprave cestujúcich v súlade s článkom 3, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu prepravcu, za predpokladu, že miesto začatia alebo miesto skončenia prepravy sú tiež v tejto krajine. Ak tieto požiadavky nie sú splnené, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny, s ktorou má najužšiu väzbu².

¹ V odôvodnení by sa mohlo objasniť, že v porovnaní s článkom 4 ods. 4 tret'ou vetou Rímskeho dohovoru z roku 1980 sa nezamýšľa žiadna vecná zmena. Uvedené ustanovenie dohovoru znie: „Na účely tohto odseku [článok 4 ods. 4 dohovoru] sa zmluvy o prevádzke dopravného prostriedku na jednu cestu a iné zmluvy, ak ich hlavným predmetom je preprava tovaru, považujú za zmluvy o preprave tovaru.“

² Ak sa vyberie tento variant, odsek 3 sa bude musieť preformulovať.

VARIANT 3:

Zmluva o preprave cestujúcich sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu cestujúceho, za predpokladu, že buď miesto začatia alebo miesto skončenia prepravy je v tejto krajine. Ak tieto požiadavky nie sú splnené, zmluva o preprave cestujúcich sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu prepravcu.

Strany si môžu ako rozhodné právo pre zmluvu v súlade s článkom 3 zvolit'¹:

- a) právny poriadok krajiny obvyklého pobytu prepravcu i cestujúceho;**
 - b) právny poriadok krajiny miesta začatia prepravy;**
 - c) právny poriadok krajiny miesta skončenia prepravy;**
 - d) právny poriadok krajiny obvyklého pobytu cestujúceho;**
 - e) právny poriadok krajiny obvyklého pobytu prepravcu, za predpokladu, že buď miesto začatia alebo miesto skončenia prepravy je v tejto krajine.**
- 3. Ak je zo všetkých okolností veci zrejmé, že zmluva má v prípade absencie voľby práva zjavne užšiu väzbu s inou krajinou, než je krajina uvedená v odsekoch 1 alebo 2, uplatní sa právny poriadok tejto inej krajiny.**

¹ Výbor prediskutoval potrebu mať obmedzenú doložku o voľbe práva pre zmluvy o preprave cestujúcich.

Článok 5 – Spotrebiteľské zmluvy

1. **Zmluva uzavretá fyzickou osobou (...) na účel, ktorý sa môže považovať za patriaci do oblasti mimo jej predmetu činnosti alebo výkonu povolania („spotrebiteľ“)¹, s inou osobou (...), ktorá koná v rámci svojho predmetu činnosti alebo výkonu povolania („podnikateľ“), sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa za predpokladu, že:**
 - a) podnikateľ vykonáva svoju obchodnú alebo podnikateľskú činnosť v krajine obvyklého pobytu spotrebiteľa alebo
 - b) akýmkoľvek spôsobom smeruje túto činnosť² na túto krajinu alebo niekoľko krajín vrátane tejto krajiny a zmluva spadá do rozsahu tejto činnosti.

Od rozhodného práva podľa tohto odseku sa nemožno odchýliť voľbou práva podľa článku 3.

- 1a. **Ak nie sú splnené požiadavky uvedené v odseku 1 písm. a) alebo b), určí sa rozhodné právo pre zmluvu medzi spotrebiteľom a podnikateľom podľa článkov 3 a 4.**
2. (...)

¹ Navrhlo sa, že v odôvodnení by sa malo uviesť, že so spotrebiteľmi, ktorí nadobudnú profesionálny status v súlade so smernicou 2004/39/ES, by sa nemalo zaobchádzať ako so spotrebiteľmi, keď uzatvárajú zmluvy zahrňajúce investičnú službu, transakciu alebo druh transakcie alebo produkt, kvôli ktorým sa s nimi zaobchádza ako s profesionálnymi klientami.

² Malo by sa prerokovať, či sa v odôvodnení 10 návrhu Komisie dostatočne objasňuje, čo sa myslí pod pojmom „smerovanie činnosti“.

3. Odsek 1 sa neuplatňuje na:

- a) [zmluvu o poskytovaní služieb, ak sa služby majú poskytnúť spotrebiteľovi výlučne v krajine, ktorá nie je krajinou jeho obvyklého pobytu;]
- b) **zmluvu** o preprave, okrem **zmluvy**, ktorej predmetom je poskytovanie balíku cestovných služieb v zmysle smernice 90/314/EHS z 13. júna 1990;
- c) **zmluvu**, ktorej predmetom je vecné právo **k nehnuteľnosti** alebo **nájom** nehnuteľnosti, okrem **zmluvy**, ktorej predmetom je právo na časovo vymedzené užívanie **nehnuteľnosti** v zmysle smernice 94/47/ES z 26. októbra 1994;
- d) **[tieto zmluvy:**
 - i) **práva a povinnosti, ktoré predstavujú finančný nástroj v zmysle článku 4 ods. 1 podods. 17 smernice 2004/39/ES¹;**
 - ii) **zmluva o upísaní alebo kúpe novej emisie prevoditeľných cenných papierov v zmysle článku 4 ods. 1 podods. 18 smernice 2004/39/ES alebo práva a povinnosti upísať alebo umoriť podiely v podnikoch kolektívneho investovania;**
 - iii) **zmluva uzavretá v rámci takého druhu systému, na ktorý sa vzťahuje článok 4 ods. 1 písm. j1) tohto nariadenia².]**

¹ Komisia navrhla prerokovať odôvodnenie, v ktorom by sa uviedlo, ktoré aspekty by zahŕňali pojmy „práva a povinnosti“ v prípade podielov v podnikoch kolektívneho investovania.

² Výbor rokoval o tom, či je potrebné, aby odôvodnenie objasnilo vzťah medzi týmto nariadením a smernicou 98/26/ES, najmä pokiaľ ide o článok 22 tohto nariadenia.

[Článok 5a – Poistné zmluvy]¹

- 1. Poistná zmluva pokrývajúca veľké riziko v zmysle odseku 1a, a zaistná zmluva sa spravujú právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu poistiteľa alebo zaistiteľa, pokiaľ nedošlo k voľbe rozhodného práva v súlade s článkom 3.**
- 1a. Veľké riziká v zmysle odseku 1 sú také riziká uvedené v článku 5 písm. d) prvej smernice Rady 73/239/EHS z 24. júla 1973 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení vzťahujúcich sa na začatie a vykonávanie priameho poistenia (s výnimkou životného poistenia)². Toto sa uplatňuje tiež v prípade, ak sa takéto riziká nachádzajú v tretej krajine.**
- 2. Poistná zmluva pokrývajúca riziko, pre ktoré právny poriadok krajiny ukladá povinnosť uzavrieť poistenie, sa spravuje právnym poriadkom tejto krajiny.**

¹ Poznámka pre prekladateľov: čo najviac zosúladiť znenie s článkom 32 smernice 2002/83/ES, článkom 5 písm. d) smernice 73/239/EHS a článkami 2, 7 a 8 smernice 88/357/EHS v znení zmien a doplnení, ktoré slúžili ako vzor pre veľkú časť článku 5a.

² Ú.v. ES L 228, s. 3, naposledy zmenená a doplnená smernicou 2005/68/ES (Ú.v. EÚ L 323, s. 1).

Ak táto krajina v prípade zmluvy pokrývajúcej riziko v zmysle odseku 1 poskytuje slobodu voľby rozhodného práva pre zmluvu, strany si môžu zvoliť ktorýkoľvek právny poriadok v súlade s ustanoveniami článku 3 a bez ohľadu na zvolený právny poriadok musia spĺňať ustanovenia právneho poriadku tejto krajiny, od ktorých sa nemožno odchýliť dohodou.¹

3. Poistná zmluva, na ktorú sa nevzťahujú odseky 1 alebo 2, sa spravuje právnym poriadkom krajiny, kde sa nachádza riziko v čase uzavretia zmluvy.

Strany si môžu ako rozhodné právo pre poistnú zmluvu v súlade s článkom 3 zvoliť:

- a) právny poriadok ktorejkoľvek krajiny, kde sa nachádza riziko v čase uzavretia zmluvy²;
- b) právny poriadok krajiny obvyklého pobytu držiteľa poistky;

¹ Druhý pododsek rieši obavy Cypru a iných delegácií, najmä pokiaľ ide o osobitné poistné zmluvy pokrývajúce veľké riziko (najmä námorné odvetvie). Má tiež za cieľ vyjasniť vzťah medzi odsekmi 1 a 2. Malo by sa však vymedziť, podobne ako v smernici 88/357/EHS, že bez ohľadu na rozhodné právo pre zmluvu musí obsah povinného poistenia spĺňať podmienky ustanovené v právnom poriadku krajiny, ktorej právo ukladá povinnosť uzavrieť poistenie (pozri najmä článok 8 ods. 2 a 3 uvedenej smernice, ktorý znie: „(2) Ak členský štát stanoví povinnosť uzavrieť poistenie, nie je táto povinnosť splnená zmluvou, ktorá nie je v súlade s osobitnými ustanoveniami týkajúcimi sa tohto poistenia platnými v tomto členskom štáte. (3) Ak si v prípade povinného poistenia navzájom odporujú právo členského štátu, v ktorom je umiestnené riziko, a právo členského štátu stanovujúce povinnosť uzavrieť poistenie, má prednosť posledné uvedené.“)

² V odôvodnení by sa mohlo uviesť, že toto ustanovenie sa vzťahuje na oba prípady, keď sa poistná zmluva vzťahuje na riziko, ktoré sa nachádza iba v jednej krajine, a na prípady, keď sa vzťahuje na riziko, ktoré sa nachádza vo viac ako jednej krajine.

c) [v prípade životného poistenia] právny poriadok krajiny štátnej príslušnosti držiteľa poistky, ak je držiteľ poistky fyzickou osobou a ak v čase uzavretia zmluvy má obvyklý pobyt v inej krajine než tej, ktorej je štátnym príslušníkom;

[d) pre poistnú zmluvu obmedzenú na udalosti, ktoré sa vyskytnú v jednej krajine, právny poriadok tejto krajiny].¹

3a. Ak sa poistná zmluva vzťahuje na riziká nachádzajúce sa vo viac ako jednej krajine, na účely (...) odseku 2 a odseku 3 prvého pododseku, sa zmluva považuje za viacero zmlúv, z ktorých každá sa týka len jednej krajiny².

4. (...) ³

5. Krajina, kde sa nachádza riziko je

a) na účely poistenia rizík súvisiacich s nehnuteľnosťou, najmä budovami a zariadeniami, ako aj majetkom tam umiestneným, na ktoré sa vzťahuje tá istá poistná zmluva, krajina, kde sa nachádza takýto majetok;

b) na účely poistenia rizík súvisiacich s vozidlami všetkých druhov, ktoré sa zapisujú do úradného alebo úradne uznaného registra a ktorým sa prideliť je rozlišovacie označenie, krajina registrácie;

¹ Výbor by mal zvážiť, či je potrebné vymedziť v písmene d), že sa uplatňuje, len ak sa udalosti vyskytnú v inej krajine, než je krajina, kde sa nachádza riziko.

² Pozri článok 7 ods. 2 a článok 8 ods. 4 písm. a) smernice 88/357/EHS.

³ Pozri odsek 1a.

- c) na účely poistenia cestovného alebo dovolenkového rizika v poisťných zmluvách s dobou platnosti najviac štyri mesiace krajina, v ktorej držiteľ poisťky uzavrel poisťku;
- d) v ostatných prípadoch krajina obvyklého pobytu držiteľa poisťky (...).]

Článok 6 – Individuálne pracovné zmluvy

1. *Individuálna pracovná zmluva sa spravuje právnym poriadkom zvoleným zmluvnými stranami v súlade s článkom 3. Takáto voľba však nesmie zbaviť zamestnanca ochrany, ktorú mu poskytujú také ustanovenia, od ktorých sa nemožno odchýliť zmluvou podľa práva, ktoré by v prípade absencie voľby bolo podľa odsekov 2, 2a a 3 rozhodným¹.*
2. *(...) Pokiaľ si zmluvné strany nezvolili rozhodné právo pre individuálnu pracovnú zmluvu, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny, v ktorej zamestnanec obvykle vykonáva prácu na základe zmluvy, alebo, ak tomu tak nie je, právnym poriadkom krajiny, z ktorej takúto prácu vykonáva. Za zmenu krajiny obvyklého miesta výkonu práce sa nepovažuje, ak zamestnanec dočasne pracuje v inej krajine (...)².*

¹ V odôvodnení sa uvedie, že tento odsek by mal zabezpečiť, aby zamestnanec nebol zbavený ochrany poskytnutej ustanoveniami, od ktorých sa nedá odchýliť alebo od ktorých sa dá odchýliť len v jeho prospech.

² Odôvodnenie bude znieť: „Výkon práce v inej krajine sa považuje za dočasný, ak sa očakáva, že zamestnanec znovu nastúpi do práce v krajine pôvodu po skončení svojej úlohy v zahraničí. Uzavretie novej pracovnej zmluvy s pôvodným zamestnávateľom alebo zamestnávateľom, ktorý patrí do rovnakej skupiny spoločností ako pôvodný zamestnávateľ, nevylučuje, aby sa zamestnanec považoval, že vykonáva svoju prácu v inej krajine dočasne.“

- 2a. *Ak rozhodné právo nemožno určiť podľa odseku 2, zmluva sa spravuje právnym poriadkom krajiny miesta podnikania, prostredníctvom ktorého bol najatý.*
3. *Ak z celkovej situácie vyplýva, že zmluva má užšiu väzbu s inou krajinou, než je krajina uvedená v odseku 2 alebo 2a, uplatní sa právny poriadok tejto inej krajiny.*

Článok 7 – Zmluvy uzavreté zástupcom

(vypúšťa sa)

Článok 8 – Imperatívne normy¹

1. **Imperatívne normy sú také**, ktorých dodržiavanie pokladá krajina za rozhodujúce pre ochranu svojich **verejných záujmov**, **ako** je politické, sociálne alebo hospodárske zriadenie, až do takej miery, že vyžaduje ich uplatnenie v každej situácii, na ktorú sa norma vzťahuje, bez ohľadu na právo, ktoré je inak rozhodným pre zmluvu podľa tohto nariadenia².
2. Žiadne ustanovenie tohto nariadenia neobmedzuje uplatňovanie **imperatívnych noriem** právneho poriadku krajiny konajúceho súdu.

¹ Poznámka pre francúzskych prekladateľov: použite výraz „Lois de police“.

² Nové odôvodnenie bude znieť: „Zmysel imperatívnych noriem v tomto nariadení by mal zodpovedať zmyslu tohto pojmu v návrhu nariadenia Rím II (PE-CONS 3619/07) (pozri najmä článok 16 a odôvodnenie 29 uvedeného nariadenia).“ Mohlo by sa doplniť, že pojem „kogentné ustanovenia“ je odlišný od ustanovení uvedených napr. v článku 3 ods. 4 a chápe sa užšie.

- [3. Môžu sa uplatniť **imperatívne normy** právneho poriadku **krajiny, kde sa [záväzky vyplývajúce zo] zmluvy vykonali alebo sa musia vykonať, [alebo právneho poriadku krajiny obvyklého pobytu strán], pokiaľ tieto imperatívne normy nerobia [plnenie] zmluvy protiprávnym**¹. Pri rozhodovaní, či sa majú uplatniť tieto **normy, sa do úvahy vezme ich povaha a účel (...), ako aj dôsledky ich uplatnenia alebo neuplatnenia (...).**]

Článok 9 – Súhlas a vecná platnosť

1. *Existencia a platnosť zmluvy alebo akéhokoľvek jej ustanovenia sa určí podľa právneho poriadku, ktorým by sa podľa tohto nariadenia spravovala zmluva alebo jej ustanovenie v prípade ich platnosti.*
2. *Zmluvná strana sa však môže odvolať na právny poriadok krajiny svojho obvyklého pobytu, aby preukázala, že s uzavretím zmluvy nesúhlasila, ak z okolností vyplýva, že by nebolo odôvodnené posudzovať účinky jej správania podľa právneho poriadku uvedeného v predchádzajúcom odseku.*

Článok 10 – Formálna platnosť

1. *Pokiaľ ide o jej formu, zmluva uzavretá medzi osobami, ktoré sa nachádzajú alebo ktorých zástupcovia sa v čase uzavretia zmluvy nachádzajú v tej istej krajine je platná, ak spĺňa formálne požiadavky právneho poriadku, ktorým sa spravuje podľa tohto nariadenia, alebo právneho poriadku krajiny, v ktorej sa uzavrela.*

¹ Mohlo by sa preskúmať, či by sa na tomto mieste nemali vložiť slová „a ak a pokiaľ sa podľa právneho poriadku tejto krajiny musia tieto normy uplatňovať na predmetnú situáciu, bez ohľadu na rozhodné právo pre zmluvu“. Malo by sa preskúmať, do akého rozsahu by sa na ne mohla vzťahovať posledná veta odseku 3 v spojení s odôvodnením.

- 1a.** *Pokiaľ ide o jej formu, zmluva uzavretá medzi osobami, ktoré sa nachádzajú alebo ktorých zástupcovia sa v čase uzavretia zmluvy nachádzajú v rôznych krajinách je platná, ak spĺňa formálne požiadavky právneho poriadku, ktorým sa spravuje podľa tohto nariadenia, alebo právneho poriadku ktorejkoľvek z uvedených krajín, v ktorej sa nachádza ktorákoľvek zo strán alebo jej zástupca v čase uzavretia zmluvy, alebo právneho poriadku krajiny obvyklého pobytu ktorejkoľvek zo strán v uvedenom čase.*
2. *Jednostranný právny úkon týkajúci sa existujúcej alebo budúcej zmluvy je platný, pokiaľ ide o jeho formu, ak spĺňa formálne požiadavky právneho poriadku, ktorým sa spravuje alebo ktorým by sa spravovala zmluva podľa tohto nariadenia, alebo právneho poriadku krajiny, v ktorej sa tento úkon urobil, alebo právneho poriadku krajiny, v ktorej osoba, ktorá ho vykonala, mala v tom čase svoj obvyklý pobyt.*
3. *Odseky 1, 1a a 2 tohto článku sa neuplatňujú na zmluvy, na ktoré sa vzťahuje článok 5 ods. 1¹. Forma týchto zmlúv sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu spotrebiteľa.*
4. *Bez ohľadu na odseky 1 až 3 tohto článku, zmluva, ktorej predmetom je vecné právo k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, podlieha, pokiaľ ide o jej formu, (...) normám právneho poriadku krajiny, kde sa nachádza nehnuteľnosť, ak sa podľa tohto právneho poriadku normy uplatňujú bez ohľadu na krajinu uzavretia zmluvy a bez ohľadu na právny poriadok, ktorým sa zmluva spravuje, a od ktorých sa nemožno odchyliť dohodou.*

¹ V závislosti od znenia článku 5, ktorý nebol súčasťou kompromisného balíka, bude možno potrebná technická úprava s cieľom vložiť správny odkaz.

Článok 11 – Rozsah pôsobnosti rozhodného práva

1. Rozhodným právom pre zmluvu podľa tohto nariadenia sa spravuje najmä:
 - a) jej výklad;
 - b) plnenie zmluvných záväzkov;
 - c) v rozsahu právomoci prenesenej na súd procesnými normami, následky úplného alebo čiastočného porušenia záväzkov vrátane stanovenia výšky náhrady škody, ak sa určuje na základe právnych noriem;
 - d) rôzne spôsoby zániku záväzkov, preklúzia a premlčanie;
 - e) dôsledky neplatnosti zmluvy.
2. Vo vzťahu k spôsobu plnenia a opatreniam, ktoré je potrebné prijať v prípade chybného plnenia, sa prihliadne na právny poriadok krajiny, kde sa plnenie uskutočňuje.

Článok 12 – Právna nespôsobilosť

Pri zmluve uzavretej osobami, ktoré sa nachádzajú v tej istej krajine, sa môže fyzická osoba, ktorá by podľa právneho poriadku tejto krajiny mala právnu spôsobilosť, dovolávať svojej právnej nespôsobilosti podľa iného právneho poriadku, len ak druhá zmluvná strana o tejto nespôsobilosti v čase uzavretia zmluvy vedela alebo o nej nevedela z nedbanlivosti.

Článok 13 – Postúpenie pohľadávky [a zmluvná subrogácia]¹

1. **Vzťah medzi**² postupcom a postupníkom pri postúpení **pohľadávky**³ alebo zmluvnej subrogácii voči inej osobe („**dlžník**“) sa spravuje právnym poriadkom, ktorým sa podľa tohto nariadenia spravuje zmluva medzi postupcom a postupníkom.

VARIANT 1:

2. Podľa právneho poriadku, ktorým sa spravuje postúpená alebo subrogovaná pohľadávka, sa určuje:
 - a) prevoditeľnosť pohľadávky vrátane **účinnosti** voči postupníkovi **zmluvných** alebo zákonných **obmedzení postúpenia** alebo subrogácie **vo vzťahu medzi postupníkom a dlžníkom**;
 - b) vzťah medzi postupníkom a dlžníkom;
 - c) podmienky, za ktorých sa možno dovolávať postúpenia alebo subrogácie voči dlžníkovi;
 - d) či došlo k zániku záväzkov dlžníka a
 - e) či postupník má právo na pohľadávku, vrátane príslušenstva k nej, voči iným postupníkom rovnakej pohľadávky, veriteľom postupcu a iným tretím stranám.

¹ Malo by sa zväžiť nezávisle od vzťahu ku každej jazykovej verzii, či je v tomto kontexte potrebné výslovne uviesť pojem „zmluvná subrogácia“.

² V odôvodnení by sa mal vysvetliť účel zmeneného znenia: Výraz „vzťah“ na tomto mieste by mal objasniť, že článok 13 ods. 1 sa tiež uplatňuje na aspekty vlastníctva pri postúpení medzi postupcom a postupníkom v právnych poriadkoch, kde sa takéto aspekty riešia oddelene od aspektov podľa právneho poriadku, ktorým sa spravujú záväzky. V odôvodnení by sa tiež malo objasniť, že výraz „vzťah“ by sa nemal chápať tak, že sa týka akéhokoľvek vzťahu medzi postupcom a postupníkom, ktorý môže existovať. Najmä by nemal zahŕňať prejudiciálne otázky, pokiaľ ide o postúpenie pohľadávky alebo zmluvnú subrogáciu. Výraz by sa mal obmedzovať len na aspekty, ktoré sú priamo relevantné pre predmetné postúpenie pohľadávky/zmluvnú subrogáciu.

³ Článok 12 Rímskeho dohovoru používa výraz „právo“.

VARIANT 2:

2. Podľa právneho poriadku, ktorým sa spravuje **postúpená alebo subrogovaná pohľadávka**, sa určuje účinnosť zmluvných **alebo zákonných** obmedzení postúpenia **alebo subrogácie** vo vzťahu medzi postupníkom a dlžníkom, vzťah medzi postupníkom a dlžníkom, podmienky, za ktorých sa možno dovolávať postúpenia alebo subrogácie voči dlžníkovi, ako aj otázka, či došlo k zániku záväzkov dlžníka.
3. Otázka **účinnosti** postúpenia alebo subrogácie (...) voči tretím stranám, **ako aj prednosť postúpenej alebo subrogovanej pohľadávky pred právom inej osoby** sa spravujú právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu postupcu alebo pôvodcu subrogácie. (...) **Na účely tohto odseku a bez ohľadu na článok 18 ods. 1 sa za obvyklý pobyt obchodnej spoločnosti alebo iného subjektu s právnou subjektivitou alebo bez nej považuje miesto podnikania, alebo ak má miesto podnikania vo viacerých krajinách, miesto jej ústredia riadenia¹.**

Článok 14 – Zákonná subrogácia

Ak má osoba („veriteľ“) zmluvnú pohľadávku voči inej osobe („dlžník“) a tretia osoba má povinnosť uspokojiť veriteľa alebo na základe takejto povinnosti veriteľa už uspokojila, právny poriadok, ktorým sa spravuje povinnosť tretej osoby uspokojiť veriteľa, určuje tiež, či a do akej miery si tretia osoba môže uplatniť voči dlžníkovi práva, ktoré mal veriteľ voči dlžníkovi podľa právneho poriadku, ktorým sa spravuje ich vzťah.

¹ Ak sa ponechá odsek 3 (ako v tomto variante), malo by sa zvážiť, či by sa nemal zúžiť rozsah pôsobnosti tohto odseku (ako je to v tejto súvislosti pri rozsahu pôsobnosti dohovoru UNCITRAL, pozri najmä článok 4 ods. 2 uvedeného dohovoru). A teda napr. finančné prostriedky na účte (vklady v banke atď.) a pohľadávky súvisiace so zmluvou uzavretou na finančnom trhu by sa mohli vylúčiť.

Článok 15 – Spoločná zodpovednosť

Ak má veriteľ pohľadávku voči viacerým dlžníkom, ktorí sú (...) zodpovední za rovnakú pohľadávku, a jeden z dlžníkov už úplne alebo čiastočne uspokojil pohľadávku, právo tohto dlžníka požadovať náhradu od ostatných dlžníkov sa spravuje právnym poriadkom, ktorým sa spravuje záväzok tohto dlžníka voči veriteľovi. Ostatní dlžníci sa môžu dovolávať exkulpačných dôvodov, ktoré majú voči veriteľovi, v rozsahu, ktorý umožňuje právny poriadok, ktorým sa spravujú ich záväzky voči veriteľovi.

Článok 16 – Započítanie¹

Ak si strany nedohodli právo započítania, započítanie sa spravuje rozhodným právom pre pohľadávku, voči ktorej sa právo započítania uplatňuje.

Článok 17 – Dôkazné bremeno

1. *Právny poriadok, ktorým sa spravuje zmluvný záväzok podľa tohto nariadenia, sa uplatňuje v rozsahu, v ktorom vo veciach zmluvných záväzkov upravuje zákonné domnienky alebo určuje dôkazné bremeno.*
2. *Zmluvu alebo právny úkon možno dokazovať akýmkoľvek dôkazným prostriedkom prípustným podľa právneho poriadku krajiny, ktorej súd koná, alebo podľa právneho poriadku uvedeného v článku 10, podľa ktorého sú zmluva alebo právny úkon platné, pokiaľ ide o jej formu, za predpokladu, že konajúci súd je spôsobilý dôkaz takýmto spôsobom vykonať.*

¹ V novom odôvodnení sa objasní zmysel pojmu „započítanie“, na ktoré sa vzťahuje toto ustanovenie, a fungovanie pravidla.

Kapitola III – Iné ustanovenia

Článok 18 – (...) Obvyklý pobyt

1. Na účely tohto nariadenia sa za obvyklý pobyt obchodných spoločností alebo iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej považuje miesto ich ústredia riadenia.

Za obvyklý pobyt fyzickej osoby konajúcej v rámci svojej podnikateľskej činnosti sa považuje jej hlavné miesto podnikania.

- 1a. Ak je zmluva uzavretá v rámci činnosti (...) pobočky, **zastúpenia** alebo inej organizačnej zložky, alebo ak podľa zmluvy je plnenie zodpovednosťou takejto organizačnej zložky, **za miesto obvyklého pobytu sa považuje miesto, kde sa nachádza táto pobočka, zastúpenie alebo iná organizačná zložka.**
2. (...) ¹
3. **Pri určovaní obvyklého pobytu je relevantným okamihom čas uzavretia zmluvy.**

Článok 19 – Vylúčenie spätného a ďalšieho odkazu

Uplatnenie právneho poriadku krajiny určeného podľa tohto nariadenia znamená uplatnenie platných právnych noriem tejto krajiny s výnimkou jej noriem medzinárodného práva súkromného.

¹ Pozri druhý pododsek odseku 1.

Článok 20 – Výhrada verejného poriadku

Uplatnenie niektorého **ustanovenia** právneho poriadku krajiny podľa tohto nariadenia možno odmietnuť iba v prípade, ak by jeho uplatnenie bolo v zjavnom rozpore s verejným poriadkom („ordre public“) krajiny konajúceho súdu.

Článok 21 – Štáty s viacerými právnymi systémami

1. Ak je štát zložený z viacerých územných celkov a každý z nich má vlastné právne normy pre zmluvné záväzky, na účely určenia rozhodného práva podľa tohto nariadenia sa každý jeho územný celok považuje za krajinu.
2. Členský štát, v ktorom rôzne územné celky majú svoje vlastné právne normy pre zmluvné záväzky, nie je povinný uplatňovať toto nariadenie pri kolízii výlučne medzi právnymi poriadkami týchto celkov.

Článok 22 – Vzťah k iným ustanoveniam práva Spoločenstva

Toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré v osobitných veciach ustanovujú kolízne normy pre zmluvné záväzky¹.

(...)

¹ Bude potrebné objasniť, či bude potrebné zmeniť a doplniť toto ustanovenie, ak sa vloží nový článok 5a.

Článok 22 A – Vzťah k Rímskemu dohovoru¹

- 1. Toto nariadenie v členských štátoch nahrádza Rímsky dohovor s výnimkou území členských štátov, ktoré spadajú pod územnú pôsobnosť uvedeného dohovoru a na ktoré sa podľa článku 299 zmluvy nevzťahuje toto nariadenie.**
- 2. V rozsahu, v ktorom toto nariadenie nahrádza ustanovenia Rímskeho dohovoru, každý odkaz na dohovor sa považuje za odkaz na toto nariadenie.**

Článok 23 – Vzťah k existujúcim medzinárodným dohovorom²

- 1. Toto nariadenie nemá vplyv na uplatňovanie medzinárodných dohovorov, ktorých zmluvnou stranou je jeden alebo viacero členských štátov v čase prijatia tohto nariadenia a ktoré ustanovujú kolízne normy pre zmluvné záväzky. (...)**
- 2. Toto nariadenie má však medzi členskými štátmi prednosť pred dohovormi uzavretými výlučne medzi dvomi alebo viacerými z nich v rozsahu, v ktorom sa týkajú otázok upravených týmto nariadením.**

¹ Poznámka pre prekladateľov: čo najviac zosúladiť znenie s článkom 68 nariadenia č. 44/2001.

² Článok 23 bol zmenený s cieľom zachovať rovnaké znenie ako v článku 28 návrhu nariadenia Rím II (pozri PE-CONS 3619/07).

Kapitola IV - Záverečné ustanovenia

Článok 24 – Zoznam dohovorov

1. Členské štáty do ...¹ oznámia Komisii zoznam dohovorov uvedených v článku 23 ods. 1.
Po tomto dátume členské štáty oznámia Komisii každé vypovedanie týchto dohovorov.
2. Komisia do šiestich mesiacov od doručenia uverejní v *Úradnom vestníku Európskej únie*:
 - i) zoznam dohovorov uvedených v odseku 1;
 - ii) výpovede uvedené v odseku 1.

Článok 25 – Časové uplatnenie

Toto nariadenie sa uplatňuje na zmluvy uzavreté po nadobudnutí jeho účinnosti.

¹ 12 mesiacov po dátume prijatia tohto nariadenia.

Článok 26 – Dátum uplatňovania

Toto nariadenie sa uplatňuje od ...¹ **okrem článku 24, ktorý sa uplatňuje od**²

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné v členských štátoch **v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva.**

V Bruseli

Za Európsky parlament
predseda

Za Radu
predseda

¹ **18 mesiacov po dátume prijatia tohto nariadenia.**

² **12 mesiacov po dátume prijatia tohto nariadenia.**